

ІНВЕСТИВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

В статті проаналізовано сучасний стан інвестиційної діяльності в Україні. Визначено основні форми інвестицій на вітчизняному ринку та їх значення для реалізації стратегії розвитку національної економічної системи. Ключові слова: інвестиції, стратегія, розвиток, капітальні інвестиції, прямі іноземні інвестиції, залучення інвестицій.

В статье проанализировано текущее состояние инвестиционной деятельности в Украине. Определены основные формы инвестиций на отечественном рынке, а также их значение для реализации стратегии развития национальной экономической системы. Ключевые слова: инвестиции, стратегия, развитие, капитальные инвестиции, прямые иностранные инвестиции, привлечение инвестиций.

The article analyzes the current state of investment activity in Ukraine. Major forms of investment in the domestic market and their significance for the development strategy of national economic systems are determined. Key words: investment, strategy development, capital investment, foreign direct investment, attraction of investments.

Постановка проблеми. Формування конкурентоспроможного народногосподарського комплексу потребує значних затрат усіх видів ресурсів, при цьому держава не завжди може самостійно забезпечити їх наявність. Саме з цією метою проводиться процес залучення інвестиційних ресурсів, що дає змогу формувати необхідний обсяг ресурсного забезпечення, реалізувати виконання стратегічно важливих та пріоритетних завдань та сприяти подальшому розвитку економіки, виходячи з реалій сьогодення.

Розвиток сфери інвестиційної діяльності в Україні нині проходить етап активного становлення, в процесі якого відбувається формування засад акумулювання інвестиційних ресурсів та розробка методології інвестування, відповідно до особливостей функціонування національного ринку.

При визначенні механізму інвестування того чи іншого економічного суб'єкту, потрібно неодмінно враховувати усі особливості, що можуть вплинути на кінцевий результат інвестиційного процесу, серед яких особливу увагу слід приділити джерелам формування інвестиційних ресурсів та сфері їх застосування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема оптимізації інвестиційної діяльності як одного з ключових елементів загальної стратегії розвитку національної економіки є надзвичайно актуальною, її розробкою займається велика кількість як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Серед іноземних авторів можна виділити праці таких вчених-економістів, як У. Шарп, Л. Гітман, М. Джонк, Дж. Кейнс, С. Беренс, К. Рейлі, В. Шапіро, В. Бочаров. Значний внесок у вивченні проблематики інвестиційної діяльності зробили і українські науковці, а саме: І. О. Бланк, А. А. Пересада, О. В. Мертенс, В. Г. Федоренко, С. К. Реверчук, А. С. Гальчинський, В. М. Гесць та ін.

Невирішена раніше частина загальної проблеми. Не зважаючи на значну кількість наукових робіт, що висвітлюють різноманітні аспекти інвестування як елементу реалізації стратегічного розвитку національної економіки, дане питання потребує подальшого доопрацювання та всебічного дослідження.

Мета статті і виклад основного матеріалу. Метою даної роботи є дослідження сучасного стану інвестиційної діяльності в Україні, аналіз закономірностей розвитку інвестиційної діяльності на вітчизняному ринку та визначення ролі інвестицій у процесі реалізації стратегії розвитку національної економічної системи.

Формування інвестиційного потенціалу країни є надзвичайно важливою складовою стратегічного розвитку економіки даної держави. Саме за рахунок залучення інвестиційних ресурсів країна може забезпечувати виконання надзвичайно важливих завдань, які, у майбутньому сформують низку конкурентних переваг в економічно-соціальному плані.

За своєю суттю, інвестиції можна визначити як довгострокове вкладання різних видів ресурсів (матеріальні, фінансові, інтелектуальні та ін.), з метою подальшого як економічного, так і позаекономічного розвитку об'єкту інвестування, отримання прибутку від вкладання ресурсів та інших ефектів, що є наслідком процесу використання інвестиційних ресурсів.

В період економічної кризи саме інвестиції сприяють вирішенню нагальних проблем, стабілізації економіки, активізації її процесів та підвищенню її активності, що відповідно підвищує загальний рівень привабливості економіки для інвесторів, а також визначає потенціальні можливості подальшого розвитку національної економіки.

Стан інвестиційної діяльності в країні можна оцінити, проаналізувавши основні економічні показники, основними з яких є загальний обсяг інвестицій, частка інвестицій у ВВП, частка реальних інвестицій у загальному обсязі інвестицій, загальний розмір реальних інвестицій, частка реальних інвестицій, спрямованих в основний капітал, та інші [3].

В Україні найпоширенішими формами інвестицій є інвестиції в основний капітал та прямі іноземні інвестиції.

Здійснення фінансування інвестицій в основний капітал може відбуватися за рахунок різноманітних джерел, серед яких можна виділити фінансування інвестицій за рахунок державного бюджету, за рахунок місцевих бюджетів та інші. В Україні найбільшого поширення набуло залучення власних коштів підприємства, для забезпечення досягнення власне основної мети інвестиційної діяльності, а саме: створення, розширення, а також реконструкція та модернізація виробничих потужностей.

Ще одним надзвичайно розвинутим видом інвестиційної діяльності в Україні є залучення прямих іноземних інвестицій. Даний вид інвестицій можна представити як залучення та кредитування ресурсів міжнародних інвестиційних інституцій, зарубіжних корпорацій і фірм, спільних підприємств, що здійснюється без фінансових посередників у виробничі

фонди з метою одержання доходу і участь в управлінні виробництвом [4]. В українській економічній системі залучення прямих іноземних інвестицій набуло надзвичайного розвитку і обсяги залучених таким способом коштів з кожним роком зростає.

Обсяги залучення інвестицій в основний капітал та прямих іноземних інвестицій в Україну наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Обсяги залучення інвестицій в основний капітал та прямих іноземних інвестицій в Україну, млн. грн. [5]

Рік	Інвестиції в основний капітал	Прямі іноземні інвестиції в Україну
2000	23629	3282
2001	32573	3875
2002	37178	4555
2003	51011	5472
2004	75714	6794
2005	93096	9047
2006	125254	16890
2007	188486	21607
2008	233081	29543
2009	151777	35616

Проаналізувавши наведені показники, можна сказати, що в Україні спостерігається стійка тенденція до нарощування обсягів залучених інвестицій, що звичайно є індикатором позитивних економічних та соціальних змін у національній системі господарювання. Адже тільки зростання економічних показників, а також рівня соціального забезпечення країни можуть бути тим базисом, на основі якого розвивається національний ринок інвестиційної діяльності.

Досягнення вищезазначених цілей є неможливим без визначення стратегічно важливих напрямів розвитку національного господарського комплексу, які відповідають конкретним завданням. Таким чином саме стратегічний розвиток національної економіки може забезпечити структурні перетворення, що так необхідні при побудові та розвитку ефективних ринкових відносин.

В контексті структурної побудови стратегії розвитку національної економіки інвестиційна стратегія відіграє ключову роль. В сучасній економічній літературі поняття інвестиційної стратегії визначається як формування системи довгострокових цілей інвестиційної діяльності і вибір найбільш ефективних шляхів досягнення [4].

Потрібно також зазначити, що формування інвестиційної стратегії є досить творчим процесом, проте як і у будь-якій діяльності, під час її

визначення потрібно використовувати загальний алгоритм процесу її розробки [6].

Інвестиційна стратегія – це комплексна система довгострокових цілей інвестиційної діяльності, які визначені, виходячи із загальних завдань розвитку господарюючого суб'єкта, а також обрання найбільш ефективних шляхів їх досягнення. Потрібно зазначити, що інвестиційна стратегія неодмінно має враховувати місію та цілі су'єкта господарювання, зовнішні та внутрішні чинники впливу і спиратися на стратегічні пріоритети конкретної національної економічної системи.

При визначенні стратегічних пріоритетів необхідно виходити з наявних конкурентних переваг на світовому ринку, що виражаються в першу чергу в наявності розробок високих технологій. У теперішній час до галузей, в яких існують серйозні технологічні заділи і зберігаються потенційні переваги, можна віднести авіацію, металургію, енергетику, машинобудування, верстатобудування, біотехнологію та ряд інших [7].

У стратегії інвестиційної діяльності важливу роль відіграють науково обґрунтоване визначення пріоритетних напрямів інвестування, їх відповідність державним інтересам, програмним цілям національного відродження України, швидкого подолання економічної кризи і досягнення стабілізації та зростання народного господарства. Сааме на пріоритетні напрями науково-технічного прогресу слід максимально націлювати інвестиційну діяльність та ресурси. На розвиток сучасних і майбутніх високотехнологічних виробництв можуть претендувати тільки ті країни, які здатні забезпечувати високий рівень науки, техніки, освіти, культури, організації управління та трудової дисципліни [8].

Висновки. Таким чином, реалізація стратегії розвитку національної економіки безпосередньо пов'язана із зростанням обсягів та якості інвестування, створенням сприятливих умов для залучення інвестиційних ресурсів.

Підсумувавши усе вище сказане, можна зробити висновки, що інвестиційні процеси в Україні розвиваються досить активно. За роки незалежності, обсяги, залучених через інвестиції коштів в економіку нашої держави, стабільно зростають з року в рік.

Найбільш розвинутими формами інвестування для української економіки є залучення інвестицій в основний капітал та пряме іноземне інвестування. Хоча дані види інвестицій і не відносяться до однієї класифікаційної групи (не класифіковані за єдиною ознакою), проте саме вони формують найбільші групи інвестиційної діяльності.

Розвиток та стабільне зростання обсягів залучення інвестицій в основний капітал обумовлене в першу чергу тим, що вітчизняним підприємствам надзвичайно необхідно проводити модернізацію та диверсифікацію саме основних фондів. Адже значна кількість стратегічних промислових підприємств була заснована ще за часів Радянського Союзу і

нині конче потребують приведення даних виробничих потужностей у відповідність до вимог сучасності.

Інвестиційні процеси в українській економіці є досить активними і, зважаючи на тенденцію останніх років, можна очікувати подальшого розвитку інвестування в Україні та значного збільшення обсягів залучених коштів, де не останню роль відіграє участь України в міжнародних проектах, в першу чергу це стосується Євро-2012, що надає надзвичайно привабливі умови для залучення інвестиційних ресурсів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гуткевич С.А. Управление инвестиционным процессом в аграрной сфере [Текст] / Гуткевич С.А. – К. : ИАЭ УААН, 2000. – 267с.
2. КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ П О С Т А Н О В А Про затвердження Національного стандарту N 3 "Оцінка цілісних майнових комплексів" (Національний стандарт, п.2) від 29 листопада 2006 р. N 1655 м.Київ.
3. Проблеми розвитку інвестиційної діяльності [Текст] / Гриньова В.М., Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.П. – Х. : Видавництво ХДЕУ, 2002. – 462с.
4. Пересада А. А. Інвестиційний процес в Україні [Текст] / Пересада А.А. – К. : Лібра, 1998. — 389с.
5. Державний комітет статистики України.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент [Текст] / Бланк И.А. – К. : МП "ИТЕМ" ЛТД, 1995. – 447с.
7. Р.Попельнюхов. Формування напрямків національної інвестиційної стратегії в умовах макроекономічної нестабільності [Текст] / Р.Попельнюхов // Галицький економічний вісник. — 2010. — №2(27).— с.83-89.
8. Жученко О.В. Інвестиційні стратегії та політика регіонального розвитку [Текст] / О.В. Жученко // Економічний простір. – 2008. – № 15. – Дніпропетровськ, 2008. – 105-111с.